NOVARA
CONSULTING GROUP

This document was translated from English by machine and may contain mistakes. The English original is at https://www.novaracg.com/2026/04/16/ncg-insight-when-accessibility-is-built-last-risk-is-built-in/.

NCG Insight | Gdy dostępność jest budowana na końcu, ryzyko jest wbudowane w system

Heather Grizzle · April 16, 2026

Sign language AI is following a familiar pattern: built fast, governed late. Why accessibility built last means risk built in.

W technologii istnieje znajomy wzorzec. Pojawia się narzędzie, przedstawiane jako postęp, pozycjonowane jako rozwiązanie długotrwałej bariery. Narracja rozwija się szybko, często zanim struktura stojąca za nią zostanie w pełni zbadana. Zanim pojawią się pytania o wpływ, fundament jest już zbudowany, decyzje już zapadły, a osoby najbardziej dotknięte zmianą muszą reagować na system, którego nie miały szansy współtworzyć.

Sztuczna inteligencja dla języków migowych (SL) podąża tym samym wzorcem. W ciągu ostatniego roku rozwój przyspieszył w zakresie systemów rozpoznawania, narzędzi tłumaczeniowych i modeli komunikacji opartych na awatarach. Dyskusja zdominowana jest przez tempo, skalę i udoskonalenia techniczne. Brakuje równoległej rozmowy o autorytecie. Kto definiuje poprawność w języku, który nie jest jego własnym? Kto decyduje, co uznaje się za akceptowalną interpretację? Kto ma władzę, by interweniować, gdy system generuje coś, co jest technicznie funkcjonalne, ale błędne językowo lub kulturowo?

To nie są kwestie marginalne. Są fundamentalne. Języki migowe nie są uproszczonymi wersjami języka mówionego i nie są jednolite w różnych społecznościach. Niosą ze sobą strukturę, zróżnicowanie i znaczenie, których nie można spłaszczyć bez konsekwencji. Gdy organizacje budują systemy interpretujące lub odtwarzające język migowy bez włączenia osób Głuchych-profesjonalistów w procesy decyzyjne, tworzą nie tylko niekompletne produkty. Ustanawiają modele zarządzania, które wykluczają właśnie tę wiedzę specjalistyczną, od której same zależą.

Ustanawiają modele za-

Staje się to problemem operacyjnym w momencie, gdy systemy te stykają się z siłą roboczą. Funkcje HR to często miejsce, w którym te decyzje ujawniają się jako pierwsze, nawet jeśli nie tam zostały podjęte. Narzędzia do selekcji kandydatów zaczynają filtrować ich na podstawie wzorców komunikacji zakładających normy języka mówionego. Systemy szkoleniowe wdrażane są z dostępnością traktowaną jako dodatkowa funkcja, a nie jako podstawowy wymóg. Wskaźniki wydajności nagradzają zachowania oparte na interakcji słuchowej lub werbalnej w czasie rzeczywistym. Żaden z tych wyborów zwykle nie jest określany jako wykluczający. Przedstawia się je jako kwestię efektywności. Lecz efektywność mierzona względem błędnego punktu odniesienia prowadzi do przewidywalnych skutków.

rządzania, które wykluczają właśnie tę wiedzę specjalistyczną, od której same zależą.

Problem nie polega na tym, że organizacje zamierzają wykluczać. Problem polega na tym, że traktują dostępność jako coś, co można nałożyć na system, zamiast czegoś, co musi kształtować system od samego początku. Zanim dostępność zostanie wzięta pod uwagę, architektura już ograniczyła to, co jest możliwe. Na tym etapie osoby Głuche-profesjonalistki są zapraszane, by zweryfikować, dostosować lub ulepszyć rozwiązanie, ale nie po to, by je definiować. Ta różnica ma znaczenie, ponieważ decyduje o tym, kto sprawuje władzę nad działaniem systemu.

Dlatego praca wyłaniająca się z **SLxAI** oznacza zmianę, na którą organizacje powinny zwrócić uwagę. Skupienie nie ogranicza się do poprawy wyników czy udoskonalania modeli. Jest skoncentrowane na zarządzaniu. Obejmuje to definiowanie standardów, ustanawianie odpowiedzialności oraz określanie, kto ma moc decyzyjną w zakresie tego, jak język migowy jest reprezentowany i wykorzystywany w systemach AI. Takie podejście przedefiniowuje dostępność z kwestii wtórnej na strukturalną.

Organizacje, które ignorują tę różnicę, będą nadal działać szybko, ale będą gromadzić ryzyko w sposób trudniejszy do zmierzenia. Systemy, które wydają się działać dobrze, nadal mogą powodować długoterminowe szkody, jeśli leżące u ich podstaw założenia są błędne. Gdy systemy te są powiązane z rekrutacją, szkoleniami lub komunikacją, wpływ wykracza poza użyteczność i obejmuje wiarygodność oraz zaufanie. Odbudowanie tego zaufania po wdrożeniu jest znacznie trudniejsze niż zaprojektowanie go od początku.

WZORZEC SIĘ POWTARZA

W miarę jak systemy AI rozszerzają się na dziedziny opierające się na specjalistycznej wiedzy ludzkiej, ten sam wzorzec będzie się powtarzał.

Szersze implikacje nie ograniczają się do sztucznej inteligencji dla języków migowych. W miarę jak systemy AI rozszerzają się na dziedziny opierające się na specjalistycznej wiedzy ludzkiej, ten sam wzorzec będzie się powtarzał. Jeśli osoby posiadające tę wiedzę specjalistyczną nie zostaną włączone w struktury zarządzania, system będzie odzwierciedlał jedynie częściowe zrozumienie dziedziny, w której działa. Ta luka nie zawsze będzie widoczna od razu, ale z czasem ujawni się poprzez niespójności, brak dopasowania i opór ze strony dotkniętych nią społeczności.

Pytanie, jakie organizacje muszą sobie zadać, nie brzmi, czy ich systemy się poprawiają. Brzmi ono, czy osoby, których wiedza stanowi podstawę tych systemów, mają realny wpływ na to, jak są one budowane i wdrażane. Bez tego dostępność nie jest rozwiązywana. Jest przybliżana w warunkach, które pozostają poza kontrolą osób najbardziej dotkniętych.

To nie jest ograniczenie techniczne. To wybór dotyczący zarządzania.

TIPS

Know something about a sign language AI system that the public should know? Send it to tips@novaracg.com. Every tip is read by me and kept confidential. If you work in the UK, writing to us is not by itself a protected disclosure under the Public Interest Disclosure Act 1998, so before you share employer information, check your options with Protect (protect-advice.org.uk), the free whistleblowing advice line.

SUPPORT NCG

NCG does this work without vendor money, so our findings stay ours. If it has been useful to you, you can support NCG's independent work here. NCG is a for-profit company, not a charity. Contributions are not tax-deductible and buy no service or influence.

Jak cytować

Grizzle, H. M. (2026, April 16). NCG Insight | Gdy dostępność jest budowana na końcu, ryzyko jest wbudowane w system. Novara Consulting Group. https://www.novaracg.com/pl/2026/04/16/ncg-insight-when-accessibility-is-built-last-risk-is-built-in/